

BIULETYN INFORMACYJNY FUNDACJI GOŁĘBIE SERCE NR 10/2020 PAŹDZIERNIK 2020

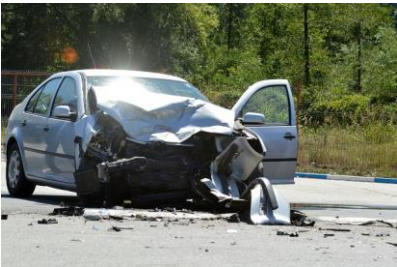
Spis treści

1. NIEUSTALONY SPRAWCA WYPADKU KOMUNIKACYJNEGO-
PRZEDAWNIEŃ ROSZCZEŃ ODSZKODOWAWCZYCH 2
2. ISTOTA I WYKUP POLISOŁOKAT 4
3. WYPŁATA ŚRODKÓW ZGROMADZONYCH PRZEZ ZMARŁEGO NA
RACHUNKU OFE..... 6
4. ODWOŁANIE DAROWIZNY Z POWODU RAŻĄCEJ NIEWDZIĘCZNOŚCI
OBDAROWANEGO 7
5. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE SPOŻYWANIA ALKOHOLU W
MIEJSCACH PUBLICZNYCH 9
6. ZWOLNIENIE PRACOWNIKA Z OBOWIĄZKU ŚWIADCZENIA PRACY . 11

1. NIEUSTALONY SPRAWCA WYPADKU KOMUNIKACYJNEGO- PRZEDAWNIENIE ROSZCZEŃ ODSZKODOWAWCZYCH

Zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1152) do zadań Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego należy m.in. zaspokajanie roszczeń za szkody na osobie wyrządzonej w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną posiadacza pojazdu mechanicznego lub kierującego tym pojazdem, ale nie ustalono ich tożsamości, jak również za szkody w mieniu, o ile u któregokolwiek z uczestników zdarzenia nastąpiła śmierć, naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający dłużej niż 14 dni, a szkoda została wyrządzona w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną posiadacza lub kierującego, lecz nie zostali oni ustalen. Bowiem jednym z podstawowych zadań Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego jest zaspokojenie roszczeń osoby, która ucierpiała w wyniku kolizji samochodowej przez sprawcę nieznanego.

Stosownie do treści art. 109a wyżej wskazanej ustawy roszczenia te względem Funduszu przedawniają się z upływem terminu przewidzianego dla nich w przepisach kodeksu cywilnego o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym. Stąd też podstawowy termin przedawnienia roszczeń względem UFG wynika z art. 4421 § 1 k.c. Roszczenia te ulegają, zatem przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, jednak termin ten nie może być dłuższy niż 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. W razie zaś spełnienia przesłanek przewidzianych w § 3 lub 4 omawianego przepisu, przedawnienie nie może skończyć się wcześniej, niż wynika to z określonych tam terminów.

Na tym tle powstało wiele rozbieżności wiążących się z kwestią, czy wobec UFG, odpowiadającego niejako w zastępstwie nieznanego sprawcy szkody, możliwe jest przyjęcie terminu przedawnienia wynikającego z art. 4421 § 2 k.c. na mocy, którego, jeżeli szkoda wynika ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat 20 od dnia popełnienia przestępstwa, bez względu na to, kiedy

poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. W orzecznictwie sądów powszechnych wielokrotnie kwestionowano dopuszczalność stosowania dwudziestoletniego terminu przedawnienia (m.in. wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 31.05.2012 r., I C 494/11, wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 20.03.2012 r., II Ca 131/12). W innych sprawach sądy opierały swoje rozstrzygnięcie na wykładni, zgodnie z którą do roszczeń odszkodowawczych dochodzonych od UFG może znajdować zastosowanie dłuższy termin przedawnienia przewidziany w art. 4421 § 2 KC (art. 442 § 2 KC), nawet jeżeli sprawca szkody nie został ustalony (np. wyrok Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z 27.02.2013 r., III Ca 45/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 15.11.2012 r., I ACa 527/12).

Z powodu powyższych sprzeczności Sąd Najwyższy na wniosek Rzecznika Ubezpieczeń w składzie 7 sędziów w dniu 29 października 2013 r. podjął uchwałę (sygn. akt III CZP 50/13), w której stwierdził,

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

że roszczenie pokrzywdzonego o naprawienie szkody, wynikłej ze zbrodni lub występku, wyrządzonej w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną posiadacza pojazdu mechanicznego lub kierującego pojazdem mechanicznym, których tożsamości nie ustalono (art. 98 ust. 1 pkt 1 i 2 w związku z art. 109a ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, przedawnia się na podstawie art. 4421 § 2 k.c.

Podjęcie przez Sąd Najwyższy powyższej uchwały ma bardzo istotne znaczenie dla Pokrzywdzonych w wypadkach komunikacyjnych, w których nie można ustalić sprawcy tegoż wypadku, z tego powodu, że sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia.

W takich przypadkach Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny za każdym razem przyjmował trzyletni termin przedawnienia wynikający z art. 4421 § 2 k.c. oraz negował możliwość przyjęcia dwudziestoletniego terminu przedawnienia na podstawie art. 4421§ 2 k.c., gdyż jego zdaniem przepis ten bezwzględnie wymaga ustalenia, że przestępstwo zostało popełnione przez konkretną osobę, a nieustalenie sprawcy stanowi okoliczność, wobec której nie jest możliwe rozstrzygnięcie, że doszło do popełnienia przestępstwa. Doprowadzało to do pokrzywdzenia osób poszkodowanych przez nieznaną sprawców wypadków z tego powodu, iż Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny odmawiał naprawienia szkody wyrządzonej przez nieznaną sprawcę, jeżeli roszczenie było zgłoszone po upływie lat trzech od zdarzenia.

Zgodnie z podjętą uchwałą poszkodowani w wyniku przestępstwa bądź występku przez nieustalonego sprawcę wypadku, będą mogli dochodzić swoich praw oraz starać się o stosowne odszkodowanie w ciągu dwudziestu lat od dnia popełnienia przestępstwa. Sąd Najwyższy w powołanej uchwale zwrócił uwagę na fakt, iż przepisy dotyczące ubiegania się o należne odszkodowanie lub zadośćuczynienie mają stanowić gwarancję dla osoby poszkodowanej, by mogła ona ubiegać się o to odszkodowanie bądź zadośćuczynienie w dłuższym okresie niż to jest regułą.

Należy mieć, bowiem na uwadze, iż celem Funduszu jest zapewnienie ochrony i realizacji praw wszystkich poszkodowanych w wyjątkowych sytuacjach, tj. w sytuacjach, w których wyłączona jest odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń.

Konkludując należy stwierdzić, iż wydana przez Sąd Najwyższy uchwała niewątpliwie przemawia za równorzędnym traktowaniem poszkodowanych dochodzących naprawienia szkody, niezależnie od tego, czy adresatem tych żądań jest ubezpieczyciel sprawcy, czy Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny. Osoby poszkodowane przez niezidentyfikowanych sprawców nie powinny pozostawać, bowiem w gorszej sytuacji niż te, które z roszczeniem o naprawienie szkody mogą wystąpić przeciwko ubezpieczycielowi zidentyfikowanego sprawcy. W związku z tym roszczenia poszkodowanych przeciwko Funduszowi przedawniają się według terminów określonych w art. 4421 k.c., tak jak i roszczenia kierowane do ubezpieczycieli posiadaczy pojazdów mechanicznych, których udało się ustalić.

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

2. ISTOTA I WYKUP POLISOŁOKAT

W ciągu ostatnich kilku lat sporą popularnością cieszą się tzw. polisolokaty. Ten dualny twór jest, jak można wywnioskować już z samej nazwy, hybrydą klasycznej lokaty bankowej i polisy na życie i dożycie. Stanowi ona bowiem połączenie tradycyjnego ubezpieczenia z lokatą oszczędnościową. W rzeczywistości jednak można stwierdzić, iż polisolokata jest ubezpieczeniem na życie i dożycie z elementami klasycznej lokaty. Polisolokata w istocie nie jest zatem klasycznym produktem bankowym.

Jeśli zadamy sobie pytanie, skąd mogła wziąć się duża popularność polisolokat, to należy zwrócić uwagę, iż do niedawna ta forma była zwolniona od zryczałtowanego, 19-procentowego podatku od dochodów kapitałowych, zwanego potocznie „podatkiem Belki”. Należy jednak zwrócić uwagę, iż od 1 stycznia 2015 r. tego typu przedsięwzięcia podlegają już podatkowi, co nie dotyczy jedynie klientów, którzy podpisali umowę do 31 grudnia 2014 r., ale tylko wówczas gdy nie zmieniają warunków lub nie przedłużają tych umów.

Jeśli chodzi o różnice pomiędzy pojęciem polisolokaty a klasyczną lokatą bankową to należy zwrócić uwagę na podstawową różnicę konstrukcyjną, która sprowadza się do tego, iż lokata bankowa jest standardowym produktem depozytowym w banku, zaś polisolokata to nic innego jak ubezpieczenie na życie i dożycie, które może jednakże pozwolić na wypłatę zysków z premii z tytułu ubezpieczenia.

Podczas gdy drugą stroną naszej umowy o lokatę bankową jest oczywiście bank, to w przypadku polisolokaty jest on niejako jedynie pośrednikiem pomiędzy klientem a towarzystwem ubezpieczeń. Polisolokaty są z reguły korzystniej oprocentowane i mają dłuższy czas trwania, aniżeli lokaty tradycyjne. Co również istotne, w przypadku lokat i polisolokat gwarantem naszych oszczędności są różne instytucje. Nasze środki w przypadku lokat bankowych zabezpiecza do 100 % Bankowy Fundusz Gwarancyjny w kwocie do 100 tys. euro w przypadku ogłoszenia upadłości banku. W przypadku polisolokat ta materia przedstawia się nieco inaczej, bowiem gwarantem środków jest nie BFG, lecz Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, który zabezpiecza środki do 50% (do kwoty 30 tys. euro). Na marginesie można dodać, iż o ile w przypadku lokat tradycyjnych nie ma w praktyce ograniczeń podmiotowych, to w przypadku polisolokaty mogą występować np. ograniczenia wiekowe klienta.

WYKUP POLISOŁOKATY

Warto zająć się kwestią tzw. wykupu polisolokaty i skorelowanego z nim pojęcia opłaty likwidacyjnej.

Wartością wykupu jest część środków finansowych wpłaconych w formie składek, które są wypłacane w przypadku rezygnacji z ubezpieczenia przed terminem zakończenia umowy.

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

Wykup polisolokaty może mieć charakter całkowity lub częściowy. Obliczanie wartości wykupu odbywa się zgodnie z warunkami określonymi w umowie. W razie wątpliwości dobrze sięgnąć do ogólnych warunków umowy, w których znajdują się szczegółowe uregulowania dotyczące wykupu polisolokaty. Wykupem polisolokaty jest zatem liczba jednostek uczestnictwa zgromadzonych na rachunku ubezpieczonego, pomnożona przez ich aktualną wartość. Należy jednak liczyć się z faktem, iż od tak ustalonej wartości odjęte zostaną środki z tytułu tzw. opłaty likwidacyjnej, pobieranej przez towarzystwo ubezpieczeń.

Kwestia opłat likwidacyjnych jako swoistych kar umownych naliczanych przez towarzystwa ubezpieczeń jest szczególnie istotna dla klientów. Analizując ogólne warunki umów dostępnych w szerokim wachlarzu na rynku stwierdzić można, iż chęć rezygnacji z polisolokaty nawet po upływie kilku lat oznacza utratę co najmniej połowy (a często 80-90%) zgromadzonych środków.

Aby nie stracić majątku na wykupie swej polisolokaty klient może ją wypowiedzieć dopiero po upływie kilkunastu lat. Jest to sytuacja w zupełności niekorzystna dla klienta i może prowadzić do utraty przez niego znacznych wartości finansowych.

Jako że klienci niekiedy nie mają dostatecznych warunków do zapoznania się z OWU, powyższa sytuacja może prowadzić do podważenia postanowień stworzonych przez towarzystwa ubezpieczeniowe i uznania ich za tzw. klauzule abuzywne, których definicja i przykładowy wykaz znajduje się w przepisach kodeksu cywilnego (art. 3851 kc, art. 3853kc). Za uznanie bardzo rygorystycznych warunków umowy za klauzule abuzywne może przemawiać nawet brak rzeczywistego wpływu klienta na postanowienia umowy (umowa adhezyjna). Jako przykładowy można podać wyrok Sądu Rejonowego w Warszawie z 12 września 2014 r. (sygn. akt: II C 3428/13), który stwierdził, iż nawet podpis klienta pod ogólnymi warunkami umowy nie świadczy o tym, iż zostały one z nim ustalone indywidualnie. Wobec powyższego mogą być one w dalszym toku uznane za klauzule abuzywne. Co do np. kształtowania praw i obowiązków w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszającego interesy klienta, wskazać można na wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 7 kwietnia 2014 r. (sygn. akt: XXV C 1699/12), który sprowadza się do konstatacji, iż kilkudziesięcioprocentowe opłaty za wykup, dochodzące do niemal całości funduszy zgromadzonych przez klienta, są z reguły nieusprawiedliwione i jako takie uznać je można za sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Badając holistycznie problem zawyżonych opłat likwidacyjnych, zasygnalizować na koniec należy, iż niektóre towarzystwa ubezpieczeniowe po negocjacjach z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod koniec 2015 r. postanowiły obniżyć stawki opłat likwidacyjnych w ogólnie pojętych ubezpieczeniach inwestycyjnych. Tak uczyniła np. Ergo Hestia, Uniqa i Warta. Kolejne kilkanaście towarzystw dołączyło do tej grupy na początku 2016 roku.

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

3. WYPŁATA ŚRODKÓW ZGROMADZONYCH PRZEZ ZMARŁEGO NA RACHUNKU OFE

Wiele osób nie wie, że środki zgromadzone przez zmarłego na rachunku otwartego funduszu emerytalnego podlegają wypłacie osobom wskazanym przez zmarłego lub spadkobiercom. Wiele osób nie zdaje sobie sprawy, iż przysługują im takie środki, lub nie wie, jak je uzyskać. Sprawy nie ułatwia fakt, że towarzystwa emerytalne nie mają prawnego obowiązku aktywnego informowania osób uposażonych o możliwości uzyskania środków z rachunku zmarłego członka funduszu.

Dlatego poniżej przedstawiamy zasady, na jakich możliwe jest przejęcie tych środków. Śmierć członka OFE powoduje ustanie członkostwa w OFE. W związku z tym konieczne jest dokonanie podziału i wypłaty zgromadzonych środków, co następuje według zasad określonych w ustawie o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Ustawa ta przewiduje wypłatę zgromadzonych środków w dwóch częściach. Pierwsza część przysługuje małżonkowi zmarłego, natomiast druga część przysługuje osobom wskazanym przez zmarłego, a jeżeli zmarły nikogo nie wskaże – spadkobiercom.

TRANSFEROWA WYPŁATA NA RACHUNEK MAŁŻONKA POŁOWY ŚRODKÓW ZGROMADZONYCH NA RACHUNKU ZMARŁEGO

Otwarty fundusz emerytalny dokonuje wypłaty transferowej połowy środków zgromadzonych na rachunku zmarłego na rachunek małżonka zmarłego w otwartym funduszu, w zakresie, w jakim środki te stanowiły przedmiot małżeńskiej wspólności majątkowej. Co istotne, jeżeli małżonek zmarłego nie posiada rachunku w otwartym funduszu, fundusz w którym gromadzone były środki zobowiązany jest taki rachunek założyć.

Wypłata transferowa pomiędzy funduszami może zostać zrealizowana w ostatnim dniu roboczym lutego, maja, sierpnia lub listopada, nie wcześniej jednak niż w terminie 1 miesiąca po przedstawieniu przez małżonka zmarłego odpisu aktu zgonu, odpisu aktu małżeństwa oraz pisemnego oświadczenia stwierdzającego, czy do chwili śmierci członka funduszu nie zaszły żadne zmiany w stosunkach majątkowych między małżonkami, a jeżeli zmiany te miały miejsce - także dowodu tych zmian.

WYPŁATA POZOSTAŁEJ CZĘŚCI ŚRODKÓW

Środki zgromadzone na rachunku zmarłego członka otwartego funduszu emerytalnego, które nie zostaną wypłacone małżonkowi ubezpieczonego, przekazywane są osobom uposażonym przez zmarłego. Warto pamiętać, że przystępując do otwartego funduszu emerytalnego, członek funduszu może wskazać osoby upoważnione do otrzymania pozostałej części zgromadzonych środków. Wypłaty dokonuje się w terminie trzech miesięcy, ale nie wcześniej niż w terminie jednego miesiąca od dnia przedstawienia funduszowi urzędowego dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby uprawnionej. Wypłata dokonywana bezpośrednio na rzecz osoby wskazanej przez zmarłego następuje w formie wypłaty jednorazowej lub w formie wypłaty w ratach płatnych przez okres nie dłuższy niż 2 lata, zgodnie z pisemną dyspozycją osoby uprawnionej. Osobą uprawnioną może być

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

również małżonek, a wtedy wypłata może zostać mu przekazana (wyłącznie na jego żądanie) na rachunek w otwartym funduszu emerytalnym.

Bardzo często staje się jednak tak, że członkowie OFE nie wskazują osób uprawnionych do otrzymania środków. W razie braku takich osób zgromadzone środki wchodzą w skład spadku. W takim przypadku powyższe zasady stosuje się odpowiednio do spadkobierców, którzy dodatkowo obowiązani są przedłożyć funduszowi prawomocne stwierdzenie nabycia spadku.

Co istotne, częstokroć spadkobiercy nie wiedzą, do jakiego OFE należał zmarły. W takiej sytuacji najlepiej skontaktować się z ZUS, który określi to za pomocą Centralnego Rejestru Członków OFE.

4. ODWOŁANIE DAROWIZNY Z POWODU RAŻĄCEJ NIEWDZIĘCZNOŚCI OBDAROWANEGO

POJĘCIE RAŻĄCEJ NIEWDZIĘCZNOŚCI

Zgodnie z art. 898 § 1. Kodeksu cywilnego darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. Pojęcie rażącej niewdzięczności nie jest jednolicie interpretowane zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie sądów powszechnych. Wyjaśnienie powyższego zagadnienia zależy każdorazowo od określonego stanu faktycznego, w jakim znalazł się darczyńca.

W związku z powyższym przytoczenia wymaga kilka orzeczeń sądów powszechnych określających rażącą niewdzięczność.

- Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie (I ACa 510/15) rażąca a więc kwalifikowana niewdzięczność to takie postępowanie obdarowanego, które polega na umyślnym zawinionym działaniu lub zaniechaniu, skierowanym przeciwko darczyńcy i które uznać należy, z punktu widzenia powszechnie obowiązujących zasad etycznych, za niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę, wykraczające poza zwykłe konflikty rodzinne.
- W innym orzeczeniu z kolei Sąd Apelacyjny w Białymstoku (I ACa 182/15) określił, iż za rażącą niewdzięczność uznać można tylko zachowanie obdarowanego, polegające na działaniu lub zaniechaniu (nieczynieniu) skierowanym bezpośrednio lub nawet pośrednio przeciwko darczyńcy, które, oceniając rzecz rozsądnie, musi być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę. Wchodzi tutaj w grę przede wszystkim popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub czci albo przeciwko majątkowi darczyńcy, naruszenie przez obdarowanego spoczywających na nim obowiązków wynikających ze stosunków osobistych łączących go z darczyńcą oraz obowiązku wdzięczności.
- Jednocześnie Sąd Apelacyjny w Krakowie (I ACa 1334/14) w wyroku stwierdził, że rażącą niewdzięczność musi cechować znaczne nasilenie złej woli skierowanej na wyrządzenie darczyńcy krzywdy bądź szkody majątkowej. Czyniami o rażącej niewdzięczności są: odmówienie pomocy w chorobie, odmowa pomocy osobom starszym, rozpowszechnianie uwłaczających informacji o darczyńcy, pobicia czy ciężkie znieważenia.

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

ZASADY ODWOŁANIA

Podstawa wprowadzenia powyższej instytucji do Kodeksu cywilnego stanowi dbałość przez ustawodawcę o prawidłowy oraz właściwy układ stosunków międzyludzkich stawiany wyżej niż pewność i bezpieczeństwo obrotu gospodarczego. Rażąca niewdzięczność obdarowanego względem darczyńcy upoważnia go do dowołaania uczynionej darowizny. Celem takiego odwołania jest pozbawienia obdarowanego prawa własności nad rzeczą. Samo odwołanie darowizny zgodnie z dominującym stanowiskiem doktryny wywołuje jedyni skutek obligacyjny, co w konsekwencji oznacza, iż w celu odzyskania własności przez darczyńcę niezbędne jest zobowiązanie obdarowanego do złożenia oświadczenia woli o przeniesienie własności rzeczy z powrotem na darczyńcę. W tym celu darczyńca jest uprawniony do wystąpienia z powództwem do sądu o zobowiązanie obdarowanego do złożenia stosownego oświadczenia. Prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające obowiązek strony do złożenia oznaczonego oświadczenia woli zastępuje to oświadczenie.

Oświadczenie darczyńcy o odwołaniu darowizny powinno być złożone na piśmie. Powyższa forma zastrzeżona jest jedynie dla celów dowodowych, niezależnie od przedmiotu darowizny. Powyższe oświadczenie powinno być skierowane bezpośrednio do obdarowanego i nie jest wymagane przy tym spełnienie dodatkowych warunków formalnych. Oświadczenie wywołuje skutek z chwilą dojścia do obdarowanego w taki sposób, iż może się zapoznać z jego treścią. Co ważne i co jednocześnie zostało już podkreślone, skuteczność oświadczenia o odwołaniu darowizny uzależnione jest od zaistnienia rażącej niewdzięczności. Wątpliwości budzi moment oceny takiej niewdzięczności. W orzecznictwie podkreśla się, iż ocena, czy zachowanie obdarowanego wyczerpuje przesłankę uzasadniającą odwołanie darowizny dokonana być musi na datę złożenia przez darczyńcę oświadczenia o odwołaniu darowizny i obejmować okoliczności mające miejsce w ostatnim roku. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, V ACa 272/15).

PRZESŁANKA NEGATYWNA ODWOŁANIA DAROWIZNY

Zgodnie z art. 902 Kodeksu cywilnego: przepisów o odwołaniu darowizny nie stosuje się, gdy darowizna czyni zadość obowiązkowi wynikającemu z zasad współżycia społecznego. Ustawodawca ograniczył możliwość odwołania darowizny w sytuacji, gdy czyni ona zadość obowiązkowi wynikającym z zasad współżycia społecznego. Jednocześnie powyższa przesłanka nie została dookreślona przez ustawodawcę, który posłużył się jedynie klauzulą generalną. Taki zabieg ma na celu objęcie swoją hipotezą jak największą grupę podmiotów. Powyższe zasady współżycia społecznego obejmują nie tylko normy moralne, ale także obejmują reguły życia społecznego i codzienne kontakty między ludzkie. Mając na uwadze powyższe należy twierdzić, iż pojęcie zasad współżycia społecznego, jako negatywnej przesłanki odwołania darowizny należy każdorazowo interpretować wraz z konkretnym stanem faktycznym.

5. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE SPOŻYWANIA ALKOHOLU W MIEJSCACH PUBLICZNYCH

REGULACJA W PRAWIE KRAJOWYM

Jak powszechnie wiadomo spożywanie alkoholu w miejscach publicznych w Polsce jest niedopuszczalne. Jednakże nie każde miejsce, które naszym zdaniem jest miejscem publicznym jest też w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zgodnie z art. 14 powołanej ustawy zakazana jest sprzedaż, podawania jak również spożywanie alkoholu w następujących miejscach:

- na terenie szkół oraz innych zakładów i placówek oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych i domów studenckich
- na terenie zakładów pracy oraz miejsc zbiorowego żywienia pracowników w miejscach i w czasie masowych zgromadzeń
- w środkach i obiektach komunikacji publicznej, z wyjątkiem wagonów restauracyjnych i bufetów w pociągach, w których dopuszcza się sprzedaż, podawanie i spożywanie napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa
- w obiektach zajmowanych przez organy wojskowe i spraw wewnętrznych, jak również w rejonie obiektów koszarowych i zakwaterowania przejściowego jednostek wojskowych

Zabrania się spożywania napojów alkoholowych na ulicach, placach i w parkach, z wyjątkiem miejsc przeznaczonych do ich spożycia na miejscu, w punktach sprzedaży tych napojów

Co ważne w miejscach innych niż wymienione powyżej, obiektach lub na określonych obszarach gminy, ze względu na ich charakter, rada gminy może wprowadzić czasowy lub stały zakaz sprzedaży, podawania, spożywania oraz wnoszenia napojów alkoholowych. Rada gminy jest uprawniona do wprowadzenia powyższego ograniczenia jedynie w miejscach, obiektach lub na określonych obszarach gminy, jeżeli jest to uzasadnione ich charakterem, np. mają szczególne znaczenie religijne, kulturalne, oświatowe, społeczne, itp. Forma, w jakiej powinny być wprowadzone prezentowane ograniczenia to przepisy prawa miejscowego.

ORZECZNICTWO

W orzecznictwie zarówno sądów powszechnych jak i administracyjnych niejednokrotnie poruszane były kwestie wprowadzania ograniczeń w możliwości spożywania alkoholu przez radę gminy. Naczelny Sąd Administracyjny w orzeczeniu III RN 11/97 stanął na stanowisku, iż wprowadzenie zakazu spożywania alkoholu, jakkolwiek może być uzasadnione ze względów społecznych, ogranicza swobody obywatelskie, tak jak każdy inny zakaz wprowadzany przez organy państwowe lub samorządowe. Przy wprowadzaniu takiego zakazu należy, zatem szczególnie starannie interpretować przepisy prawa i w razie wątpliwości interpretować je tak, aby swobody obywatelskie nie zostały naruszone. Z kolei w jednym z wyroków Sądu Okręgowego w Tarnowie (II Waz 101/10) czytamy, że klatki schodowe w blokach nie stanowią miejsca publicznego w rozumieniu ustawy a tym samym nie obowiązuje w tym miejscu ustawowy zakaz sprzedawania lub spożywania alkoholu.

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

W sytuacji, w której policja próbowałaby wymierzyć mandat osobie spożywającej alkohol w takim miejscu, byłaby zobowiązana do przedstawienia uchwały rady gminy wprowadzającej powyższy zakaz. Następnie zgodnie z dominującym orzecnictwem Sądu Najwyższego przepisy wydawane przez radę gminy nie mogą być ogólnikowe. Przepisy powinny być jasno dookreślone i w sposób jak najbardziej dokładny wskazywać miejsca, w których zabronione jest pożywanie alkoholu.

USIŁOWANIE

W sytuacji przyłapania na gorącym na spożywaniu alkoholu w miejscu publicznym grozi nam mandat nawet w wysokości 100 zł. Karalne jest również usiłowanie spożycia alkoholu w miejscu niedozwolonym. Wątpliwości budzi samo pojęcie usiłowania. Usiłowaniem może być nawet otwarcie alkoholu w miejscu publicznym nawet, jeśli jeszcze nie doszło do konsumpcji. Warto pamiętać, iż w sytuacji, gdy obok nas stoi jeszcze nieotwarty alkohol albo nie jest to nawet nasz alkohol a policja chce nam „wlepić mandat” będzie to z ich strony nadużycie władzy. W takich okolicznościach możemy mandatu nie przyjąć. Wówczas możemy spodziewać się wezwania na komisariat w celu złożenia wyjaśnień albo od razu wezwania do sądu. W większości przypadków jednak mamy możliwość opowiedzenia wcześniej swojej wersji wydarzeń. Następnie sprawę rozstrzygnie sąd.

PICIE W MIEJSCU PUBLICZNYM W INNYCH KRAJACH UE

Picie alkoholu w miejscu publicznym jest zabronione w Polsce, ale niektóre państwa Europejski ograniczają swoich obywateli w ten sposób, lub mimo panującego ograniczenia „przymykają na to oko”. Spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, czyli m.in. w parkach, na skwerach, placach, plażach, deptakach jest zakazane w większości krajów europejskich. Rygorystycznie przestrzegane zakazy w tej kwestii panują w Rosji, Austrii, czy też uważanej przez wszystkich za liberalną Holandii. Mimo panującego zakazu w niektórych krajach picie alkoholu w miejscu publicznych jest dozwolone o ile odbywa się dyskretnie i nie zakłóca porządku. Takimi krajami jest np. Finlandia i na Węgrzech. Do grupy najbardziej liberalnych państw pod względem możliwość spożywania alkoholu w publicznej przestrzeni należy Szwajcaria, Niemcy, Grecja, Anglia i Dania.

6. ZWOLNIENIE PRACOWNIKA Z OBOWIĄZKU ŚWIADCZENIA PRACY

PRACODAWCA MOŻE ZWOLNIĆ PRACOWNIKA Z OBOWIĄZKU ŚWIADCZENIA PRACY DO UPŁYWU OKRESU WYPOWIEDZENIA

22 lutego 2016 roku weszła w życie nowelizacja, na mocy której wprowadzono do kodeksu pracy art. 36(2), który stanowi: W związku z wypowiedzeniem umowy o pracę pracodawca może zwolnić pracownika z obowiązku świadczenia pracy do upływu okresu wypowiedzenia. W okresie tego zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia.

Wprowadzenie tego przepisu do kodeksu miało na celu umożliwienie pracodawcy ochronę jego interesów zagrożonych przez potencjalne niewłaściwe zachowanie zwalnianego za wypowiedzeniem pracownika. Nowela ta w istocie usankcjonowała dotychczasową, dość powszechną praktykę stosowaną przez wielu pracodawców jeszcze przed wprowadzeniem w życie art. 36(2) KP. Co istotne, zwolnienie pracownika z obowiązku świadczenia pracy jest arbitralną decyzją pracodawcy, której pracownik musi się podporządkować, na co jasno wskazuje treść przepisu. Na gruncie uprzednio obowiązujących przepisów nie było jasności w tej materii, a z wyroków Sądu Najwyższego wynikało, że konieczne jest porozumienie się z pracownikiem co do zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy, które było traktowane jako dodatkowa umowa zawierana między stronami stosunku pracy.

Należy podkreślić, że komentowany przepis dotyczy wypowiedzenia wszystkich rodzajów umów o pracę przewidzianych w art. 25 § 1 kodeksu pracy niezależnie od tego, która strona je złożyła. Może on być stosowany także w razie grupowych zwolnień.

Pracownicy powinni pamiętać, że zwolnienie z obowiązku wykonywania pracy nie oznacza zwolnienia ich z pozostałych obowiązków składających się na stosunek pracy, jak chociażby obowiązek dbania o dobro zakładu pracy, chronienia jego mienia oraz zachowania w tajemnicy informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę.

WYNAGRODZENIE W OKRESIE ZWOLNIENIA PRACOWNIKA Z OBOWIĄZKU WYKONYWANIA PRACY

Na mocy art. 36(2) KP w okresie zwolnienia pracownika z obowiązku wykonywania pracy zachowuje on prawo do wynagrodzenia. Przepis ten nawiązuje do art. 80 KP, zgodnie z którym wynagrodzenie przysługuje za pracę wykonaną, a za czas niewykonywania pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia tylko wówczas, gdy przepisy prawa pracy tak stanowią. Dodanie do kodeksu pracy przepisu o zwalnianiu z obowiązku świadczenia pracy skutkowało zmianą rozporządzenia ministra pracy i polityki socjalnej z 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie Pracy. W nowelizacji przyjęto zasadę, że wynagrodzenie za okres zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy jest obliczane w ten sam sposób co wynagrodzenie urlopowe.

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

O FUNDACJI

Fundacja Gołębie Serce powstała, aby nieść pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Jest organizacją pozarządową, nie prowadzącą działalności gospodarczej. Pomagamy osobom i rodzinom w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych poprzez dostęp do nieodpłatnej pomocy prawnej. Wsparcie niesione przez Fundację zmierza do zaspokojenia niezbędnych potrzeb społecznych i umożliwia życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, w szczególności dla osób społecznie marginalizowanych, których prawa i wolności są naruszane.

WSPARCIE OBYWATELSKIE

Fundacja powstała z myślą o najbardziej potrzebujących. Od lat pomaga poprzez udzielanie nieodpłatnych porad prawnych, zapewniani zastępstwa procesowego, organizowanie zbiórek żywności oraz innego rodzaju wsparcia. Od początku działalności, z naszej pomocy skorzystały setki osób w beznadziejnej sytuacji życiowej.

DOŚWIADCZENIE

Prawnicy działający na rzecz Fundacji posiadają doświadczenie w świadczeniu pomocy dla potrzebujących w ramach usług świadczonych na rzecz podmiotów publicznych, w tym powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz ośrodków pomocy społecznej oraz towarzystw pomocy.

POMAGAMY

Zapraszamy do kontaktu wszystkie osoby zainteresowane pomocą. Nie odmawiamy nikomu. Nasi prawnicy pracujący Pro bono poinformują o obowiązującym stanie prawnym, doradzą jakie kroki w danej sytuacji byłby najodpowiedniejsze, sporządzą projekt pism procesowych.

RZĄDOWY PROGRAM

Niezmiernie miło nam poinformować, że prawnicy działający w ramach Fundacji udzielają również porad prawnych w ramach rządowego programu Nieodpłatnych Porad Prawnych i Edukacji Prawnej. Prawnicy świadczą porady w punktach sieci w całej Polsce.

Buletyn wydawany przez Fundację Gołębie Serce w ramach realizacji zadania wynikającego z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej.